

't Seghen Waert

jaargang 33 aflevering 1

februari 2014

uitgave van het
Historisch Genootschap
Oud Soetermeer

Contact

't Oude Huis, Dorpsstraat 7, 2712 AB Zoetermeer, tel. (079) 319 06 83

www.oudsoetermeer.nl; info@oudsoetermeer.nl

Ledenadministratie en bezorging: ledenadministratie@oudsoetermeer.nl, tel. (079) 331 58 28

Dagelijks bestuur

dhr. B.J. van Eken, voorzitter@oudsoetermeer.nl, tel. 06 54346224

dhr. R.H.J. Kroeders, secretaris@oudsoetermeer.nl, tel. 06 12189712

dhr. F. Frankhuizen, penningmeester@oudsoetermeer.nl, tel. 06 19501072

dhr. M.L.P. Van Veen, penningmeester@oudsoetermeer.nl, tel. 079 3163165

Werkgroepen en commissies

Activiteitencommissie: activiteitencommissie@oudsoetermeer.nl, tel. (079) 351 70 47

Archeologische Werkgroep: awz@oudsoetermeer.nl

Collectie en Archief: collectie@oudsoetermeer.nl

Commissie Historisch Erfgoed: che@oudsoetermeer.nl

Genealogische Werkgroep: gwz@oudsoetermeer.nl

Interviewgroep Sprekend Verleden: isv@oudsoetermeer.nl

Leesgroep Lastige Letters: paleografie@oudsoetermeer.nl

Werkgroep Bewegend Beeld en Geluid: wbbg@oudsoetermeer.nl

Bankrekeningnummers

Contributie: NL 68 ABNA 06 13 09 20 07

Giften: NL 65 ABNA 06 13 09 83 66

Colofon

Uitgave: Historisch Genootschap Oud Soetermeer; ISSN: 1384-7260

Redactie: P. Drapers, R. Grootveld, J. de Kler, R. Tousain, T. Vermeulen;

redactie@oudsoetermeer.nl

Vormgeving: R. Tousain

Afbeeldingen zijn afkomstig uit de collectie van Oud Soetermeer, tenzij anders vermeld.

Omslag: Voorzijde Golden Tulip. (Foto Dick Valentijn, 2013)

Inhoud

Van de redactie	1
Structuralisering aan de A12, een poging tot herwaardering	2
65 jaar geleden in Zoetermeer	6
Moord in de Meerpolder	16

Van de redactie

Zoetermeer werd vijftiennegentig jaar geleden opgeschrikt door een moord. Reinold Vugs wil er een boek over schrijven. Of dat gaat lukken en wat voor soort boek dat dan wordt is nog een vraag. Wordt het een roman gebaseerd op een gebeurtenis van honderd jaar geleden of denkt Vugs aan een soort wetenschappelijk werk? De schrijver W.F. Hermans zei ooit: “Als iemand wetenschap bedrijft, dan beschrijft hij de wereld die hij vindt, die er is. Bij een roman fantaseert de schrijver over de wereld die hij vindt en dat ligt ten grondslag aan zijn roman”. Het artikel in deze aflevering van 't Seghen Waert bevat vele elementen die geschikt zijn voor een roman, maar wellicht krijgt Reinold van een van onze lezers nog informatie. Of daardoor na bijna honderd jaar nog een nieuw licht op de zaak zal schijnen is zeer de vraag.

In het artikel ‘Vijfenzestig jaar geleden in Zoetermeer’ vindt u wat over het reilen en zeilen van de dorpsgemeenschap in die tijd. Aanleiding is het feit dat in 1949 onze vereniging werd opgericht en alleen dat al maakt het tot een bijzonder jaar.

In 1977 was Zoetermeer al hard op weg een echte stad te worden. Vele architecten hebben huizen en gebouwen ontworpen. Architecten Lucas & Niemeijer hebben in onze stad hun sporen nagelaten. Een van hun ontwerpen is een gebouw bij het dubbelstation, waar onder andere een hotel deel van uitmaakt.

't Seghen Waert 2 wordt een themanummer over genealogie. De kopij voor deze tweede aflevering graag voor vrijdag 11 april.

Structuralisme aan de A12, een poging tot herwaardering

Botine Koopmans

Elke stad kent van die weinig gewaardeerde stukjes. In Zoetermeer zijn dat de gebouwen aan het Kinderen van Versteegplein in Driemanspolder, pal in het zicht van het langsrazende verkeer op de A12.

Het probleem zit 'm waarschijnlijk in de betonnen gevels. Deze zijn in de loop van de jaren vuil geworden en ogen daarom enigszins naargeestig. Toch, wie daar doorheen kijkt, ziet een prachtig lijnenspel van betonnen elementen, ramen en wenteltrappen die in een vast ritme zijn gerangschikt. De architectuurstijl is structuralisme, een in Nederland ontstane architectuurstroming met als kenmerk het onderverdelen van grote gebouwen in kleinere, identieke eenheden. Dat principe is hier op de gevels toegepast. Bekendere voorbeelden van het structuralisme in Zoetermeer zijn het voormalige ministerie van OCW in Buytenwegh en de Koepelbuurt in Meerzicht.

Zicht op de gebouwen aan het Kinderen van Versteegplein vanaf het station.
(Foto Dick Valentijn, 2013)

Het voormalige kantoor van Hopman wacht al jaren op een nieuwe functie.
(Foto Dick Valentijn, 2013)

lang het domicilie van makelaar en projectontwikkelaar Hopman maar het staat nu al een hele tijd leeg. Het grootste gebouw was bedoeld voor het hotel, in combinatie met kantoorruimtes en appartementen. Naast het hotel staat als derde object een appartementenblokje dat aan het wijkpark Driemanspolder grenst.

Het hotel

Vanaf het begin is in het gebouwencomplex een hotel gevestigd. Het eerste was het City Hotel, daarna volgden het Baron Hotel, Hotel Mercure en als laatste het Golden Tulip. Voor het Golden Tulip was in 2013 de sombere uitstraling van de gevels aanleiding om deze te gaan ‘restylen’. Volgens de directie was de aantrekkelijkheid van het hotel door de sombere uitstraling afgenomen en dat had een negatieve invloed op het bedrijfsresultaat. Ook de verouderde hotelkamers moesten

Voorzijde Golden Tulip. De hoofdentree bevindt zich links om de hoek.
(Foto Dick Valentijn, 2013)

Bouwplan bij het dubbelstation

In 1977 vroeg projectontwikkelaar MAB vergunning voor de bouw van een hotel, kantoren, winkels en woningen in het stationsgebied, aan het einde van de Boerhaavelaan.

Architectenbureau Lucas & Nijmeijer werd ingeschakeld om het ontwerp te maken. Eerder hadden deze architecten al winkelcentrum De Vijverhoek in Driemanspolder en winkelcentrum Meerzicht ontworpen, in de kenmerkende grootschalige en technocratische stijl van de jaren zestig.

Het complex aan het Kinderen van Versteegplein bestaat uit drie onderdelen: een kantoor, een hotel en appartementen. Het kantoor staat het dichtst bij het station. Dit was jaren-

Het fraaie lijnenspel van de balkons en de ramen in een vaste ritmiek is kenmerkend voor het structuralisme. (Foto Dick Valentijn, 2013)

hoognodig worden gemoderniseerd. De vernieuwing van het Golden Tulip wordt uitgevoerd door architectenbureau Piet Onderwater. Het eerste plan van het architectenbureau bleek weinig rekening te houden met de architectonische kwaliteiten van het gebouw. Van het lijnenspel van het structuralisme viel weinig meer te bespeuren in het nieuwe ontwerp, dat strak belijnde gevels toonde waar felle kleurenbanen overheen

liepen. Gelukkig raakte projectarchitect J.J. Guldemond overtuigd van de oorspronkelijke kwaliteit van het architectonische ontwerp. Hij maakte eerst een analyse met waardebeoordeling en kwam op basis daarvan met een nieuw ontwerp. Het resultaat mag er zijn. De gewenste moderne uitstraling komt er, maar wel met respect voor de waardevolle kenmerken van het bestaande. Dat wordt bereikt door het gebruik van houten prefab-elementen met kaders voor de kozijnen die als uitkragende doosjes het beeld gaan bepalen. Zo blijven de structuralistische invloeden zichtbaar.

Speciale aandacht gaat uit naar de hoofdentree van het hotel. Deze zit verstopt om de hoek en is voor de gasten dus moeilijk vindbaar. Die bijna onzichtbare plek is overigens geheel conform de ontwerpopvattingen van de jaren zeventig. Het waren de jaren van inspraak en 'iedereen gelijk', en dat kwam ook tot uitdrukking in de ingangen van gebouwen. Deze mochten zich niet langer onderscheiden want dat was niet democratisch. Stadhuisen, bibliotheken en ook hotels uit deze tijd hebben ingangen die zich in de gevel nauwelijks aftekenen. Al eerder had het Baron Hotel in de jaren tachtig pogingen gedaan om door middel van een nieuwe ingang de herkenbaarheid van het hotel te vergroten. Het Golden Tulip heeft gekozen voor een opvallende entree aan het plein in de vorm van een apart gebouw van staal en glas.

Ook het plein zelf wordt aangepakt. Plantenbakken en graseilandjes, opgesloten in een cortenstalen ring, een kiosk en een paviljoen moeten ervoor zorgen dat dit plein een aantrekkelijke verblijfsruimte wordt. De fietsenstalling gaat ondergronds.

Impressie van de nieuwe gevels van het hotel en van de herinrichting van het plein .
(Architectenbureau Piet Onderwater & Partners, 2013)

Zorgenkindje

Naast dit mooie initiatief blijft het allang leegstaande en ‘gedateerde’ kantoorgebouw een zorgenkindje. Hopelijk lukt het om een nieuwe functie te vinden. Sloop en vervangen door een nieuw kantoor is gezien de grote leegstand van kantoorgebouwen tegenwoordig niet meer de eerste optie. Bovendien zou sloop de fraaie architectonische eenheid van het gebouwencomplex onherstelbaar verstoren. Misschien is het kantoor geschikt te maken voor jongerenhuisvesting of voor studenten.

Nadeel voor een woonfunctie is natuurlijk de A12, maar de ligging vlakbij het station is in ieder geval een groot voordeel. Of het kan ingericht worden als een low budget hotel, onder de vleugels van het Golden Tulip.

Wie weet wordt dit nog eens één van de mooiste stukjes Zoetermeer. De interessante architectuur werkt in ieder geval mee.

Vijfenzestig jaar geleden in Zoetermeer

Piet Drapers

Onze vereniging viert dit jaar haar vijfenzestigste verjaardag. Een sommetje leert dat de geboorte dan in 1949 moet hebben plaats gevonden. Voor een mensenbaby gaat deze rekenmethode op, maar voor een vereniging kan het soms wat genuanceerder liggen. Zo ook voor ons Genootschap.

Geschiedenis

Op 8 september 1948 kwam er in Zoetermeer een comité bijeen dat besloot tot oprichting van een Historisch Genootschap. Op 12 januari 1949 volgde de oprichtingsvergadering. Om de vergelijking met de mensheid nog even door te trekken: 12 juni is de geboortedatum, maar de kinderkamer was dus eind 1948 al in orde gebracht.

Aanleiding waren de feesten rond de troonswisseling. Wilhelmina was vijftig jaar koningin geweest, vierde haar 68e verjaardag en Juliana volgde haar op. De gemeenteraad kwam in een speciale zitting bijeen, er was een optocht en er werd een tentoonstelling gehouden in de gymnastiekzaal van het Spaarbankgebouw die door 4000 mensen werd bezocht. Dat was een groot succes, want Zoetermeer telde nog maar 6.189 inwoners. Burgemeester Vernède deed in 1948 de suggestie een vervolg te maken op de tentoonstelling waar toen onder andere een 'geschiedkundig overzicht was te zien van de 50 achter ons liggende jaren'. De heren Nieuwenhuijsen en Veldhuizen namen daartoe het initiatief. Op 8 september kwam het achtkoppig comité bijeen. Daar werd meteen besloten een vereniging op te richten met de naam Het Historisch Genootschap.

Het boek 'Sporen van...historisch Zoetermeer' werd uitgegeven bij het zestigjarig bestaan van het Genootschap en in aflevering 2 van 't Seghen Waert 2009 werd met als titel 'Zestig jaar HGOS' de geschiedenis beschreven en ook in het boek Gebundeld Verleden (1989) kwam de geschiedenis van het HGOS al aan bod.

Bijzonder

De oprichting in 1949 van een historische vereniging in een betrekkelijk klein dorp mag bijzonder genoemd worden. Steden met een rijke historie hadden al langer zo'n vereniging. Rond Zoetermeer was Den Haag met de Geschiedkundige Vereniging Die Haghe de eerste in 1890, gevolgd door Leiden (1902), Gouda (1932) en Delft (1935). Pas na 1980 kwamen er in de omliggende dorpen dergelijke verenigingen, bijvoorbeeld Bleiswijk (1984), Benthuizen (1988), Bergschenhoek (1992). Een uitzondering vormt buurgemeente Pijnacker. Daar werd de vereniging opgericht in 1960, maar daarvoor was er al een 'Comité Oud-Pijnacker'.

De gemeenteraad bijeen ter gelegenheid van de troonswisseling in 1948. Burgemeester N. Vernède houdt een toespraak.

De voorzitter van het comité was de gemeentesecretaris en de aanleiding voor de oprichting was een druk bezochte tentoonstelling rond de jaarwisseling 1948/1949 ! Misschien had de gemeentesecretaris het idee wel in Zoetermeer opgedaan, maar bleef hij steken bij 'een comité' waar Zoetermeer een vereniging oprichtte.

Vijfenzestig

Achteraf is het eenvoudig om vast te stellen dat de oprichting van het Historisch Genootschap Oud Soetermeer bijzonder was, gezien de tijdsperiode waarin het gebeurde. Voor een aantal Zoetermeesters was 1949 echter meteen al een bijzonder jaar, althans dat mag aangenomen worden voor de ouders van de 137 kinderen die in dat jaar werden geboren. In de maand van de officiële oprichting van de vereniging zagen er twaalf het levenslicht. Voor degenen die nog in leven zijn is 2014 wellicht ook bijzonder omdat het merendeel van hen AOW krijgt. Toen zij geboren werden hadden hun ouders deze afkorting nog nooit gehoord of gelezen. Wel was er vanaf 1947 de noodwet Drees. Alle 65-plussers kwamen voor een uitkering in aanmerking. In de volksmond werd gezegd dat men 'van Drees trok' indien men de uitkering kreeg. De hoogte was afhankelijk van het eigen inkomen en varieerde ook per gemeente. Deze waren in klassen

ingedeeld. Zoetermeer zat in een middenklasse en daardoor trok een Zoetermeers echtpaar altijd minder van Drees dan het maximum van 936 gulden per jaar. De achterliggende gedachte was dat het leven duurder was naarmate men in een grotere plaats woonde. Nederland kende in die tijd 1015 gemeenten, waarvan meer dan de helft (624) minder dan 5.000 inwoners telde. Zoetermeer behoorde tot de categorie met 5.000 tot 10.000 inwoners. Dat waren 203 gemeenten. Met meer dan 100.000 inwoners waren er slechts 24. Anno 2014 zijn er nog 403 gemeenten en Zoetermeer staat nu op de negentiende plaats met ruim 120.000 inwoners.

Bestuur

Na de Tweede Wereldoorlog werd op 30 november 1945 een noodgemeenteraad benoemd en op 4 september 1946 werd een gekozen gemeenteraad geïnstalleerd. Deze gemeenteraad heeft de oprichting van het Historisch Genootschap meegemaakt, want op 6 september 1949 komt er een nieuwe raad. De omvang van de gemeenteraad is afhankelijk van het aantal inwoners. Vijfenzestig jaar geleden telde Zoetermeer 13 gemeenteraadsleden, waaronder twee wethouders. Slechts twee van de leden behoorden tot een politieke partij (PvdA) die geen relatie had met een godsdienstige stroming. De twee wethouders, J.W. Groenewegen Hzn en J. Lamens Pzn hadden in 1949 aan hun wethouderschap geen volledige dagtaak. Groenewegen, geboren 28-12-1884, was in 1913 al lid van de raad voor de Rooms Katholieke Staatspartij, later Katholieke Volks Partij en van 1921 tot 1935 en van 1946 tot 1958 was hij wethouder. Hij was landbouwer en taxateur van onroerend goed en woonde Dorpsstraat 22. Lamens, geboren 18-3-1895 was gemeenteraadslid vanaf 1935 voor de Hervormde Gereformeerde Staatspartij die in 1946 opging in de Protestantse Unie. Hij was wethouder van 1945 tot 1958. Hij was boterhandelaar en woonde in de Dorpsstraat op nummer 176. Het wethouderschap was dus een parttimebaan waarvoor Gedeputeerde Staten op 29 december 1949 de bezoldiging vaststelde op 600 gulden per jaar. Dat de confessionele partijen een zwaar stempel op de gang van zaken in de gemeente drukten blijkt ook uit incidenten tijdens de gemeenteraadsvergaderingen. Zo maakte vijfenzestig jaar geleden J.M. van der Tas (SGP) op 8 augustus 1949 melding van het feit dat er op zondag kermisttenten waren afgebroken en vervoerd. ‘Dit is een schromelijke overtreding van de Dag des Heren !’. In dezelfde vergadering kwam het realiseren van een zweminrichting aan de orde. Een aantal gemeenteraadsleden vond dit noodzakelijk, maar de burgemeester ‘zou willen spreken van zeer wenselijk’ en de heer Van der Tas verwachtte dat met een zweminrichting ‘de zedenloosheid zal toenemen en waarschuwt tot voorzichtigheid’. Anno 2014 zijn er 39 gemeenteraadsleden. De zes wethouders behoren niet meer tot de gemeenteraad en hebben aan het besturen van de stad, samen met de burgemeester, een fulltime baan.

Afval

Het is nu nauwelijks voor te stellen dat Zoetermeer in 1949 geen riolering had. Wel was er in 1948 al een plan met bestek, maar de realisatie liet op zich wachten. Zo kreeg men in 1948 nul op het rekest van het ministerie van Wederopbouw en Volkshuisvesting voor aanleg van een riolering in de Molenstraat en omgeving. Het ministerie liet weten dat 'alleen werken worden goedgekeurd die nodig zijn om de woningbouwplannen te kunnen uitvoeren. Aangezien het woningcontingent nog ten hoogste 6 woningen bedraagt, wordt de aanvraag voor 1948 afgewezen'. Het afvalwater kwam terecht in sloten en tochten en kwam via de Rotte in de Nieuwe Maas. In het meest gunstige geval kwam het afvalwater in een szeptictank terecht. Vanaf 1952 beschikte Zoetermeer over een rioleringsstelsel, maar pas met de bouw van de rioolzuiveringsinstallatie in 1960 bereikte het vervuilde water de Nieuwe Maas niet meer.

Vanwege het ontbreken van een riolering was het ook logisch dat op 18 juni 1949 het plan het licht zag om aan de Delftsewallen een urinoir te plaatsen 'op de manier zoals dit in 's Gravenhage was gedaan'. De gebroeders Huurman maakten de 'openbare waterplaats' en de afvoer was op het water van de Delftsewallen.

De Zoetermeerder kon in 1949 zijn huisafval op zaterdag en maandag op straat zetten. Dat deed men in veelal eigengemaakte houten bakken. Tot 1970 werd het huisvuil afgevoerd naar stortplaatsen. Eerst naar het Elleboogs Verlaat met

een boot, later naar de Keulseweg in Pijnacker waar er een plas mee werd gedempt en ten slotte naar een stuk grond van de Erven Weduwe L. Brinkers-Blonk aan het einde van de Broekweg. In 1954 schafte de gemeente 1100 vuilnisemmers aan bij een plaatwerkerij voor 6 gulden 75 per stuk. Anno 2014 zijn er bijna 54.000 woningen en bij 32.000 daarvan staan twee mini-containers voor het verzamelen van afval.

Aanleg van riolering in de Stationsstraat tussen de Pilatusdam en de Dorpsstraat.

Op de bon

De Tweede Wereldoorlog was dan wel op 5 mei 1945 beëindigd, maar dat betekende niet dat men naar believen aankopen kon gaan doen. Vele jaren na 1945 waren levensmiddelen zoals suiker, bloem, cacao, kaas en vlees op de bon, maar ook voor zachte zeep, tabak, brood, textiel en kolen had men bonnen nodig. Pas in 1952 verdween het begrip distributie met het afschaffen van de bonnen voor koffie.

Op 20 juni 1949 meldt M. Nagel, wonende Stationsstraat 118 dat zij haar distributiestamkaart kwijt is. Als je niet in het bezit van zo'n kaart was, kon je geen nieuwe bonnen krijgen. De distributiekring Zoetermeer had tot 1 februari 1948 haar kantoor in de Spaar- en Voorschotbank in de Dorpsstraat. Daar moesten de Zoetermeerse winkeliers de ingenomen bonnen ook wekelijks inleveren. In 1949 moesten de Zoetermeerse winkeliers naar het distributiekantoor in Voorburg, waar men eenmaal per twee weken op woensdag terecht kon tussen 9 en 12 uur. De inventaris van het Zoetermeerse kantoor werd voor 15% van de totale waarde, zijnde fl. 437,50 door de gemeente Voorburg overgenomen. Die overname is kennelijk niet helemaal goed gegaan, want op 4 oktober 1949

Overtuig uw relaties met professioneel beeld: zakelijk portret, werkproces, natuur, producten en vastgoed. Eigen luchtfotografie-vergunning.

energie in beeld
ardito

Meer weten? Kijk op www.ardito.nl
Ardito Fotografie - 079-3436003
info@ardito.nl

laat de burgemeester van Zoetermeer aan de chef inspecteur van de Distributie in 's-Gravenhage weten dat hij nog een kluisdeur heeft, behorende bij de inventaris van het distributiekantoor. Waarde: 'oud roest'.

We weten dus zeker dat er door leden en bestuur van het HGOS in 1949 minder koffie werd gedronken dan in 2014, maar misschien dronken zij vijftenzestig jaar geleden wel 'surrogaat koffie' (gebrande wortels van cichorei).

Nederlands Indië

Het jaar 1949 van de oprichting van het Historisch Genootschap Oud Soetermeer was ook het jaar van de soevereiniteitsoverdracht in Nederlands Indië. Meer dan 100.000 Nederlanders zijn als militair in Indonesië geweest. Een deel van hen deed als vrijwilliger dienst, maar het overgrote deel was dienstplichtig. Meer dan honderd Zoetermeesters zijn tussen december 1946 en 1950 in Indonesië geweest. In 't Seghen Waert 2 van 1999 staat het interview met Indiëganger Jooop Moers en in 't Seghen Waert 4 van 2003 staat het interview met Wim van Hamersvelt die in december 1945 als vrijwilliger vertrok. Dit interview staat ook op de website oudsoetermeer.nl.

Dat het de eerste jaren na de Tweede Wereldoorlog enigszins chaotisch was met de overheidsadministratie blijkt uit een brief van de Nationale Demobilisatieraad aan de gemeente Zoetermeer. Daarin vraagt deze Raad in 1948 "een opgave van de militairen die zich nog onder de wapenen bevinden en wier terugkeer in de burgermaatschappij binnen korter of langer tijd te verwachten is". De gemeente Zoetermeer zendt aan de Raad een lijst met namen van 55 personen, waarvan P. de Koster, geboren op 30 juli 1910 de oudste is. De meesten zijn tussen 1924 en 1929 geboren. De terugkerende militairen werden natuurlijk in huiselijke kring door familie en vrienden warm ontvangen, maar in Zoetermeer werd ook een comité opgericht om de uit Indië terugkerende militairen 'een waardige feestavond en een blijvend aandenken aan te bieden'. Voor de financiering hiervan werden collectes gehouden, maar deze konden de kosten niet geheel dekken. De burgemeester liet in een gemeenteraadsvergadering weten 'de opbrengst van de collecte (175 gulden) bedroevend te vinden en hij stelde

Giel Brussé (staand, 2e van rechts) wordt na zijn diensttijd in Nederlands Indië door zijn ouders en familie welkom geheten. Links naast hem Giel Termeulen.
(Coll. Aad van der Linden)

voor het comité 825 gulden subsidie te geven. Het raadslid Van 't Hoff had daar moeite mee, maar stemde er mee in 'omdat het hoofdzakelijk dienstplichtigen betreft'. Het blijvend aandenken is een legpenning, waarvan er 103 werden aangeschaft.

Oorlogsmonumenten

1949 was ook het jaar dat bij de Oude Kerk de gedenksteen werd geplaatst ter nagedachtenis aan de gevallen in de Tweede Wereldoorlog. In 1945 was er een comité opgericht om de nagedachtenis van 'de velen die voor ons, voor onze vrijheid, streken en dikwijls daarvoor hun leven lieten', te eren. Doel was 'een pensioen voor de weduwen van de omgekomen Zoetermeerders Van Eerden, Hoorn en Van Rij en het stichten van een passend monument'. Dat eerste was in twee maanden geregeld, omdat de Zoetermeerse bevolking het enorme bedrag van 50.000,- gulden bijeen bracht. Het heeft echter tot 29 maart 1949 geduurd voordat de herdenkingssteen geplaatst werd. Nu dus ook vijfenzestig jaar geleden.

Ook in 1949 ging de gemeenteraad akkoord met een krediet van 20.500 gulden voor de aanleg van een 'herdenkings- of bevrijdingspark' ten zuiden van de Dorpsstraat. Dat kwam er en kreeg de naam Wilhelminapark. Centraal in het park kwam het monument ter herdenking van de wereldoorlog. Op 28 juni 1951 vond de onthulling plaats, maar het heeft nog tot 19 september 1998 geduurd voordat er bij het monument ook een steen kwam ter nagedachtenis aan de Zoetermeerse militairen die in Indië het leven lieten: M. Bolleboom, H.J. Knol en A. Weening.

Een uitgebreid artikel hierover van de hand van Ronald Grootveld treft u aan op de website oudsoetermeer.nl onder : stadsgeschiedenis > oorlogsslachtoffers.

1949 een bijzonder jaar ?

Burgemeester Vernède riep de ingezetenen van Zoetermeer op om lid te worden van het Nederlandse Rode Kruis. Op 22 maart 1949 werd de afdeling Zoetermeer-Benthuisen opgericht.

Voetbalvereniging DWO vierde haar tienjarig bestaan.

De NS liet in 1949 geen treinen in Zoetermeer stoppen.

Het bestuur van DWO bij het tienjarig bestaan in 1949. Staand vlnr: Flip Buitendijk, Bert Hoogduin, Wim Broere, Tinus de Jong, Arie Friggen, Arie Hoogduin, Dirk Adegeest, Antoon Smits, trainer Overduin, Cornelis Moers. Zittend vlnr: Cees van Haastert Jzn, Jasper van Haastert, Gerard Opstal, Leo Hendriksen.

De grootste werkgever Nutricia kreeg van haar personeel een glas-in-loodraam gemaakt door kunstenaar Derk Klaas Broos (1903-1991) met een afbeelding van de 'min', het symbool van Nutricia's baby- en kindervoeding. Het raam is nu nog te zien in het museum van Nutricia, waar het na restauratie in 1989 een plaats kreeg.

De gemeente ontving in 1949 van de accountantsdienst van het ministerie van Landbouw, Visscherij en Voedselvoorziening de afrekening van de exploitatie van de centrale keuken. Tot juli 1945 was er in Zoetermeer een gaarkeuken waar eten werd gekookt voor inwoners van Zoetermeer, Benthuizen, Moerkapelle en Zoeterwoude. De directeur van de Spar, A.J.M van Well had de leiding over deze voedselverstrekking. De accountantsdienst stelde in 1949 vast dat er een tekort was van f 8.865,36 waarvan Zoetermeer f 2.216,34 moest betalen aan het ministerie.

De Zoetermeerse vrijwillige brandweer kreeg de beschikking over een tweede autospuit met het kenteken HX 31544. De burgemeester liet aan de bevolking van Zoetermeer weten dat men voor het melden van een brand 's nachts 'zo spoedig mogelijk per rijwiel of ander vervoermiddel naar het Groepsbureau der Rijkspolitie, Dorpsstraat 98 moest gaan'. Ook kon een aangeslotene op het telefoonnet met nachtverbinding het bureau van politie bellen, maar 'de praktijk heeft geleerd dat hiermee veel tijd verloren gaat'.

Het politiebureau had telefoonnummer 200 maar het aantal woningen in Zoetermeer met een telefoonaansluiting haalde de vierhonderd niet. Nummer 1 was voor A.J.J. van Well van hotel De Gouden Leeuw in de Dorpsstraat en het hoogste nummer 363 was voor

G.L. de Groot, Meerpolder 8. Slechts ongeveer zeventig abonnees konden ook 's nachts hun telefoon gebruiken. Voor Zoetermeer zal 1949 niet tot de meest spectaculaire jaren gerekend worden, maar voor het Historisch Genootschap Oud Soetermeer is het bijzonder, want het was het jaar van haar oprichting.

Bronnen :

Gemeentearchief Zoetermeer: Archief Gemeentebestuur Zoetermeer: Notulen gemeenteraad 1948-1949, Comité Jubileumfeesten 1948, Demobilisatie, Distributiedienst, Afvalstoffen, Landsverdediging, Maatschappelijke zorg, Militairen in Nederlands Indië, Voorkomen en bestrijden van brand.

De Zoetermeerse brandweer met autospuit. Staand vlnr : J.F.H. Steenhuisen, J. Koole, A. Hörters, W. van Dorp, A. van der Smit, commandant Kampschmidt, H. Wieriks, H. van Eijk, A. van Es, W. de Kater, J. van Diemen, P. de Bruin, D. de Jong, A. de Wilde, C. Hekker.

Moord in de Meerpolder

Reinold Vugs

In de verte klinkt een gil door de koude novembernacht. Naaister Johanna Hendriks luistert nog even, maar loopt dan verder. Waarschijnlijk is haar vriendin, van wie ze zojuist afscheid heeft genomen, ergens van geschrokken. Het is rond kwart over acht 's avonds als ze door het weiland loopt, op weg naar haar ouderlijk huis aan de Voorweg. De schreeuw die ze gehoord heeft, was het laatste levensteken van Neeltje Hoogduin. Ze werd uren later gevonden, met haar hoofd liggend in het water van de Ringsloot. De moord op Neeltje, bijna 95 jaar geleden, schokte de Zoetermeerse gemeenschap. Niemand werd voor de misdaad veroordeeld.¹

De tweeëntwintigjarige Cornelia Louisa - roepnaam Neeltje - Hoogduin werd op 26 november 1919 vermoord in de nabijheid van de boerderij van Cornelis van Haastert jr. waar ze sinds een jaar of vijf als dienstmeisje werkte. De boerderij stond op een afgelegen plek aan de rand van de Meerpolder. Wie er nu wil komen, gaat naar de Middelweg, pakt de rechteroever van de Ringsloot en loopt over de geasfalteerde weg (Meerpolder) tot bijna bij J. Glijnis BV. Toen was het min of meer een zandpad verhard met puin en de straatverlichting ontbrak, evenals nu trouwens.

Nog in de nacht van de moord werd boerenknecht Gerrit Baars opgepakt, net als Neeltje werkzaam bij veehouder Van Haastert. Justitie heeft zich tijdens het onderzoek vrijwel uitsluitend op hem geconcentreerd, waarschijnlijk omdat hij al enkele malen voor geweldsmisdrijven veroordeeld was en omdat er een bebloede zakdoek van hem gevonden werd. In verschillende krantenberichten die over de zaak verschenen, werd door inwoners van Zoetermeer en Zegwaart met een beschuldigende vinger ook naar boer Cornelis gewezen, die Kees genoemd werd. Het Leidsch Dagblad schreef op 29 november: "Men hoorde mensen, die den boer beschuldigden [...]" en het Nieuwsblad van Friesland wist op 2 december te melden: "Er gaan vreemde geruchten, waarin zoowel de boer als zijn knecht betrokken zijn." Tussen hem en het dienstmeisje zou een relatie hebben bestaan die ongepast was voor een getrouwd man. Kees en zijn vrouw Johanna hadden op dat moment zeven kinderen. Bovendien zou het meisje zwanger geweest zijn van haar baas en omgebracht zijn om deze 'extra' zonde te verhullen. Van Haastert zou zijn knecht Gerrit hebben betaald om Neeltje het zwijgen op te leggen.

Dit verhaal, dat overigens niet door feiten gestaafd wordt, doet nog altijd de ronde, zo heb ik kunnen vaststellen op grond van brieven, e-mails en telefoontjes die ik de afgelopen tijd gekregen heb. Wat zijn de feiten rond de moord?

Neeltje brengt Johanna weg

Naaister Johanna Hendriks komt elke week een dag op de boerderij om verstellwerk te doen en nieuwe kleding te maken. Zo ook op 26 november 1919. Tussen de middag wordt er warm gegeten en maakt Gerrit op de bewuste dag een vreemde opmerking, zal Johanna later verklaren. Hij zegt: “Wat zullen we Neel missen als zij er eens niet meer was.”

De middag gaat werkend voorbij, de avond breekt aan en daarmee het eind van de werkdag van Johanna. Ze eet een boterham mee met het gezin Van Haastert en neemt rond acht uur afscheid voor een week. Gerrit ligt dan al anderhalf uur op bed, in de wetenschap dat hij er de volgende ochtend weer vroeg uit moet om de koeien te melken. Neeltje loopt zoals altijd een stukje mee met Johanna, die merkt dat haar vriendin zenuwachtig is en uit haar gewone doen. Johanna's normale route gaat over de dijk langs de ringvaart, tot aan de boerderij van Petrus Brouwer waar een smalle plank over het water ligt. Daar moet ze voorzichtig overheen schuifelen om in de volgende polder te komen waar een pad

loopt naar de Voorweg waar ze woont. Brouwers boerderij staat zo'n beetje een kwartier lopen vanaf de boerderij van Van Haastert. Terwijl ze wandelen, kijkt Neeltje geregeld om. Ze is bang voor iets of iemand. Voor Gerrit? Wil hij iets van haar? Hij heeft wel eens gezegd verkering met haar te willen. Voor de grap natuurlijk, maar hij keek er zo vreemd bij. Halverwege zegt Neeltje dat ze terug wil, ze is te bang om verder te gaan. De vrouwen zeggen elkaar gedag, hun wegen scheiden zich.

Cornelia Louisa (Neeltje)
Hoogduin (1897-1919).

Neeltje wordt vermoord

Enkele minuten later hoort Johanna iemand schreeuwen. Neeltje! Het duurt maar kort, dan is het weer stil. Ze vermoedt dat een jonge koe haar vriendin aan het schrikken heeft gemaakt. Toch is Johanna niet helemaal gerust als ze de rest van de tocht in volslagen duisternis vervolgt en even na half negen thuiskomt en haar vader gedag zegt. Rond half tien, net als ze in slaap gevallen is, wordt er op hun deur gebonsd. Het is boer Van Haastert, die vraagt of Neeltje soms bij hen is. Johanna zegt dat Neeltje al lang terug op de boerderij moet zijn en vertelt dat zij halverwege, bij het derde hek, is teruggelopen omdat ze bang was. Van Haastert blijft maar kort en keert dan terug naar de boerderij. Later die avond wekt hij Gerrit en zegt dat ze Neeltje moeten gaan zoeken. Zijn knecht pakt een koddestok, die gebruikt wordt om koeien te drijven en gaat met zijn baas mee naar buiten.

Ze lopen langs de ringvaart, Gerrit stoot op een drietal plekken in het water met zijn stok, de vierde keer is het raak en vinden ze Neeltje. Ze ligt met haar hoofd in het water, haar benen liggen op de kant. Ze halen een ladder waarop ze het lichaam leggen dat ze naar de boerderij dragen. Daar aangekomen, leggen ze Neeltjes lijk in de schuur. Van Haastert ziet aan de verwondingen aan hals en hoofd dat er geen sprake kan zijn van een ongeluk en vertrekt naar het dorp, waar hij huisarts L. Façee Schaeffer waarschuwt die praktijk houdt aan de Dorpsstraat 81. Als deze op de boerderij aankomt, constateert hij de dood die volgens hem waarschijnlijk veroorzaakt is door harde slagen op het achterhoofd van het slachtoffer.

WITGOED SERVICE	D. den HOLLANDER v.o.f.
	REPARATIE EN VERKOOP VAN:
	WASMACHINES WASDROGERS KOELKASTEN KOOK / BAKAPPARATUUR
	Tel. 079 - 361 01 91 Lenastroom 2 - 2721 BT Zoetermeer Fax 079 - 361 30 55

Het eerste onderzoek

Ook burgemeester F.S.G. Bos is die vroege ochtend door de boer op de hoogte gebracht. Bos komt met rijksveldwachter C.M. van der Graaf naar de plaats delict, waar sporen van een worsteling op het pad worden aangetroffen. Een stukje verderop vindt Van der Graaf een bontje en haarkammen verspreid over de weg. Er wordt ook een halve baksteen vlakbij de plek aangetroffen waar Neeltje gevonden is en in en rond de boerderij wordt sporenonderzoek gedaan. De burgemeester en rijksveldwachter nemen knecht Gerrit in voorlopige hechtenis.

Het duurt niet lang of de inwoners van de omliggende dorpen zijn in rep en roer. Roddels vliegen over en weer, nu eens met de boer, dan weer met de knecht in de moordenaarsrol. "In ieder geval is sprake van een z.g. lustmoord of een wraakneming uit jaloerschheid," aldus het Leidsch Dagblad van 29 november 1919. Bos rijdt de ochtend van 27 november om negen uur per auto naar Den Haag waar hij naar het parket (Openbaar Ministerie) gaat en de autoriteiten informeert over wat er de afgelopen nacht in zijn gemeente gebeurd is. Om kwart over elf keert hij terug met een Officier van justitie, de rechter-commissaris, een griffier en twee rechercheurs met speurhonden. Opnieuw vindt onderzoek rond de boerderij plaats, waarbij onder andere een bebloede zakdoek van Gerrit gevonden wordt die nat is, waarschijnlijk omdat hij kort ervoor ge-

De boerderij van Cornelis van Haastert (Meerpolder 2), door A. Rietbroek 1944.

HENNEKEN BV

Professionele verhuizers van huis uit.

- Particuliere verhuizingen
- Kantoor- en bedrijfsverhuizingen
- Nationale- en internationale verhuizingen
- Verhuishwinkel
- Verwarmde en beveiligde inboedel-/archiefofslag

Goudstraat 51
2718 RD Zoetermeer
Telefoon: +31 (0)79-361 13 68
E-mail: info@henneken.nl
Internet: www.henneken.nl

 **ERKENDE
VERHUIZERS**

wassen is. De speurhonden worden ingezet, maar blaffen de verdachte die erbij aanwezig is niet aan. Verder worden geen nieuwe bewijsstukken meer gevonden. Gerrit wordt meegenomen naar Den Haag, waar hij als ‘voorlopig aangehouden’ wordt opgenomen in cel 41 in het huis van bewaring aldaar.

Sectie, begrafenis en rechtszaak

Op vrijdag 28 november wordt Neeltjes stoffelijk overschot overgebracht naar het Academisch Ziekenhuis in Leiden, waar dr. J.P.L. Hulst maandag 1 december sectie verricht. Op woensdag 3 december wordt de jonge vrouw in een vierde klasse-graf begraven op de (vernieuwde) begraafplaats achter de Nicolaaskerk aan de Dorpsstraat in Zoetermeer. Neeltje krijgt geen grafsteen, er komt een houten paaltje bij het graf om het te markeren. Een dag eerder is Johanna van Haastert, echtgenote van boer Kees, opgenomen in het Sint Joris-Gasthuis in Delft, dat in die dagen nog ‘krankzinnigengesticht’ heet. De moord op Neeltje heeft Johanna [waarschijnlijk] erg aangegrepen. Ze belandt in een psychose en zal pas op 31 maart 1920 op de boerderij in Zoetermeer terugkeren.

Verdachte Gerrit Baars zit intussen vast tot aan de rechtszitting, die plaatsvindt op 17 mei 1920. Het is de derde keer dat hij in het gevang is beland. In 1901 wordt hij tot een maand celstraf veroordeeld voor mishandeling, waarschijnlijk van zijn vrouw Christina die zich in 1915 van hem laat scheiden. Twee jaar na de scheiding werkt Gerrit bij een boer in Kamerik, waar hij het aanlegt met een twintigjarig dienstmeisje. Deze is daar niet van gediend en in een vlaag van verstandsverbijstering - verklaart Gerrit zelf - schiet hij met zijn pistool op haar. Ze raakt gewond, zij het niet ernstig. Voor dit vergrijp wordt hij tot een jaar gevangenisstraf veroordeeld. Gerrit had al een aardige staat van ‘dienst’ toen hij bij de Van Haasterts ging werken en het is niet verwonderlijk dat justitie haar pijlen op hem richt in verband met de moord op Neeltje.

Wat in het oog springt als je naar de krantenverslagen van de rechtszitting in Den Haag kijkt, zijn de tegenstrijdige verklaringen die getuigen afleggen, onder andere over het tijdstip waarop de zoekactie naar Neeltje gestart is. Van Haastert zegt dat deze om 22.00 uur begint, Baars om 23.30 uur. Belangrijk is ook dat door sectie vastgesteld is dat Neeltje niet zwanger was. Volgens een van de getuigen is het wel voor te stellen dat Baars hier bang voor was en daarom zou hij haar vermoord kunnen hebben. Hier valt op dat het verhaal van het vermeende vaderschap niet op de boer maar juist op de knecht slaat. Een getuige verklaart ook dat Gerrit meermaals toenadering tot Neeltje zou hebben gezocht. Deze was hier niet op ingegaan. Ofschoon veel tégen Gerrit pleit, weet zijn advocaat de bewijzen onderuit te halen. Veel is inderdaad niet erg overtuigend en vooral gebaseerd op vermoedens, maar om de laatste twijfels weg te nemen haalt hij dé troef uit zijn mouw: in Neeltjes hand zijn bij de sectie wenk-

brauwen gevonden. Ze heeft zich tegen haar aanvaller verdedigd. En die wenkbrauwen waren aantoonbaar niet van Gerrit. Op 27 mei 1920 wordt de knecht vrijgesproken van de moord op Cornelia Louisa Hoogduin. Hij heeft dan precies een half jaar in voorarrest gezeten. Het besluit van het vonnis luidt: “Overwegende dat de Rechtbank uit de ter terechtzitting bijgebrachte bewijsmiddelen niet de overtuiging heeft geput dat de beklaagde het bij hem bij de dagvaarding te laste gelegde heeft gepleegd. Rechtdoende: Spreekt den beklaagde vrij.” Met pen is nog toegevoegd: “Beveelt zijne invrijheidsstelling.” Gerrit verlaat de gevangenis nog diezelfde dag en vertrekt op 31 mei 1920 naar Vlist.

Vragen rond de moord

In een omvangrijker studie zal ik onder meer ingaan op de vele vragen en onduidelijkheden die er rond de moord waren en nog zijn. Gerrit Baars is vrijgesproken wegens gebrek aan bewijs, wat niet wil zeggen dat hij onschuldig was. Wat was de rol van boer Van Haastert bij de moord? Zo is er een getuigenverklaring van veel later datum van een vrouw die in dienst was bij het gezin van Kees, die kort na de dood van zijn eerste vrouw in 1923 hertrouwde met Cornelia Helena Reeuwijk. Die getuige heeft verklaard dat Gerrit Baars enkele jaren na de moord een bezoekje bracht aan de boerderij. Boer Kees trok zich met Gerrit terug, schonk zelf de koffie in, wat ongebruikelijk was en later kwam er geld op tafel en dronken de twee een borrel met elkaar.²

The advertisement for 'The Old Pal' pub features a photograph of the interior, showing patrons at the bar and a warm, rustic atmosphere. The logo 'The OLD PAL' is prominently displayed in a stylized font. Below the logo is a black and white illustration of a man wearing a cap and a jacket, looking thoughtful. The text 'pub eetcafé THE OLD PAL waar je oude vrienden hebt, en nieuwe vrienden maakt' is written in a bold, sans-serif font. A large, stylized '€10,-' voucher is shown, with the text 'waardevoucher' and 'geldig tot 31 december 2013'. The 'OLD PAL' logo is also present on the voucher. Below the voucher, the 'Algemene voorwaarden' (General conditions) are listed in a smaller font.

pub eetcafé
The Old Pal
oostwaarts 4
Stadshart - Zoetermeer
079 342 58 55
www.theoldpal.nl

pub eetcafé THE OLD PAL waar je oude vrienden hebt, en nieuwe vrienden maakt

waardevoucher **€10,-** geldig tot 31 december 2013

OLD PAL

Algemene voorwaarden
De voucher - advertentie is inwisselbaar op zondag t/m donderdag
De voucher - advertentie is geldig tot 31 december 2013
In te leveren bij een minimale besteding van € 50,-
De voucher is niet inwisselbaar tegen contanten
Voucherbedrag wordt in mindering gebracht op het totale bestedingsbedrag.

Het klinkt vreemd, maar ik voel nog steeds iets afwerends als ik naar de plek loop waar Neeltjes lichaam gevonden is en verderop ook bij de plek waar de boerderij heeft gestaan. Een neef van Neeltje had vroeger hetzelfde, vertelde hij me. Hij had een onbestemd gevoel als hij met de bakker, die hij hielp, met paard en wagen naar Van Haastert reed: "Ik voelde me niet op mijn gemak, ook al kende ik het verhaal van mijn tante toen nog niet. Er stonden hoge bomen bij de boerderij, het was er altijd heel donker, zelfs 's zomers."

Reinold Vugs bereidt een boek voor over de moord op Cornelia Louisa Hoogduin. Wie over meer informatie beschikt, kan contact met hem opnemen via reinold.vugs@gmail.com

Noten:

¹ Als gevolg van het bombardement op het Bezuidenhout van 3 maart 1945 zijn er geen processtukken bewaard gebleven. Feiten in dit artikel zijn grotendeels gebaseerd op het verslag van de rechtszitting, die plaatsvond op 17 mei 1920, in Het Vaderland van 18 mei 1920.

² De vrouw was, net als Neeltje, werkzaam als dienstmeisje bij de familie Van Haastert. Een transcriptie van het interview werd vervaardigd door W.J. Hoogduijn en is in mijn bezit.

Overlijdensverklaring van Neeltje, ondertekend door huisarts L. Façee Schaeffer.

Artikel 5 der wet van 1 Juni 1865 (Staatsblad no. 60), zooals dit is gewijzigd bij de wet van 31 December 1909 (Staatsblad no. 452).

No. 26

VERKLARING VAN OVERLIJDEN.

De ondergeteekende verklaart, na persoonlijke schouwing, dat op 26 November 1919, in de gemeente Hoetermeer, allepolder, in den ouderdom van 22 jaren, is overleden: Cornelia Louisa Hoogduin

en dat de oorzaak van den dood is geweest: (*) geweldadige dood.

N. B. Indien de overledene niet geneeskundig is behandeld, dit s. v. p. aanduiden door de letters Z.G. achter den naam van de oorzaak van den dood.

Afgegeven op 26 November 1919 door den geneesheer, die den (de) overledene, gedurende zijn (haar) laatste ziekte behandelde.

L. Façee Schaeffer

*) Duidelijk schrift wordt aanbevolen.
geb. te Hoetermeer
N. S. no. 30. 25 Juni 1907.

II

De adverteerders en de hierna genoemde bedrijven maken met hun steun de activiteiten van Oud Soetermeer mogelijk.

Van As Makelaardij bv

www.van_as.nl

Bouwmarkt De Bouwhof

www.bouwhof.com

Cammeraat IJzerwaren

Eerste Stationsstr. 48, tel. (079) 316 37 31

Carrosseriefabriek Joost Lamboo bv

www.lamboo.nl

Het Fluitschip historisch onderzoeks-
en adviesbureau, www.fluitschip.nl

Henneken Radio en TV

www.radiohenneken.nl

Schoenen Van Veen

Dorpsstraat 83, tel. (079) 316 31 65

Van der Slik Caravan Centrum

www.vanderslik.nl

Bode Scholten BV

www.bode-scholten.nl

Linthout Foto Video

www.fotolinthout.nl

Blomsma Print & Sign

www.blomsma.nl

**Wilt u ook adverteren? Neem contact op met de penningmeester:
penningmeester@oudsoetermeer.nl**

VERENIGINGSNIEUWS

Van de voorzitter

In 2014 staan de nodige activiteiten op het programma.

De Activiteitencommissie heeft een uitgebreid programma opgesteld. In samenwerking met 't Gilde zijn fiets- en wandeltochten in voorbereiding. Ook organiseert de commissie enkele interessante avonden. De Monumentendag en het Historisch Festival in september geven weer voldoende aanleiding om de handen uit de mouwen te steken. De redactie bereidt zich voor op de diverse uitgaven, waaronder 't Seghen Waert. In samenwerking met de vele geledingen in ons Genootschap zal de redactie de uitgaven inhoudelijk maar ook qua vormgeving aantrekkelijk maken voor al onze leden. De Commissie Historisch Erfgoed blijft zich buigen over onze monumenten. Tegenslagen als de afbraak van de Nicolaasschool verwerken we en we richten ons op het behoud van zoveel waardevolle objecten waar Zoetermeer rijk aan is. Het opwaarderen van het Stadshart en de aanleg van de Culturele As volgen we op de voet.

De Genealogische werkgroep bestudeert de oude documenten en stelt indrukwekkende stambomen samen. De eerste maandagavonden van de maand bieden voor alle Zoetermeeders een mogelijkheid om bij de deskundigen van deze werkgroep te rade te gaan. De Filmwerkgroep heeft het ambitieuze plan om maar liefst drie films uit te brengen. Het verder digitaliseren van de bestaande filmbestanden wordt in 2014, naar wij hopen, afgerond. De Interviewgroep blijft alert om rechtstreeks uit de mond van oud Zoetermeeders belangwekkende zaken op te tekenen. De werkgroep Archeologie beperkt haar activiteiten tot beheer, omdat het graven wettelijk verboden is. Jammer, maar we blijven bij bouwprojecten toekijken om te zien of het verleden spreekt. Onze grote en waardevolle collectie aan boeken, plattegronden, gravures, foto's, films en objecten moeten we goed en zorgvuldig beheren. Daar zijn enkele leden vele uren per week mee bezig.

Voor alle actieve leden: petje af! Ook de overige leden waarderen we voor hun interesse en wij hopen in 2014 het ledenbestand op te vijzelen naar 1300 leden. Breng uw vriend of vriendin het lidmaatschap onder de aandacht! Het bestuur spant zich in om het Genootschap als een eenheid en op een positieve manier naar buiten te brengen. We ontmoeten u graag bij onze ledenvergadering waarvoor u in deze uitgave de uitnodiging aantreft.

Bert van Eken

Agenda Algemene Ledenvergadering op woensdag 19 maart 2014

Locatie: Het Centrum, Frans Halsstraat 1, 2712 JS Zoetermeer.

Aanvang 20.00 uur. Zaal open 19.45 uur

De bij de agendapunten 5 tot en met 8 en 10 genoemde documenten en voordrachten treft u vanaf 1 maart aan op de website.

1. Opening
2. Vaststellen Agenda
3. Mededelingen
4. Verslag van de ledenvergadering gehouden op 25 september 2013
5. Jaarverslag 2013
6. Jaarrekening en verantwoording 2013 en verslag kascommissie
7. Jaarplan 2015
8. Begroting 2015
9. Verkiezing lid kascommissie
10. Verkiezing bestuurslid
De heer Vermeulen heeft zijn tweede periode vol gemaakt en komt niet meer in aanmerking voor herverkiezing. Kandidaten kunnen worden aangemeld bij het bestuur.
11. Huisvesting
12. Voortgang gedachtevorming toekomst HGOS
13. Rondvraag
14. Sluiting van het officiële gedeelte

PAUZE

Over het programma na de pauze vindt u vanaf 1 maart meer informatie op de website.

Verslag van de Algemene Ledenvergadering van 25 september 2013

Locatie: 't Centrum, Frans Halsstraat 1, 2712 JS Zoetermeer

Aanwezig van het bestuur: De heren Van Eken (voorzitter), Van Daal, Van Batenburg, Frankhuizen, Kroeders (secretaris), van Veen en Vermeulen. Aanwezig in de zaal: 41 personen. Afwezig met kennisgeving : 9 personen.

1. Opening

De voorzitter opent de vergadering en heet iedereen van harte welkom.

Spreker wijst erop dat eenieder een groen en een rood briefje heeft gekregen. Straks zal op bepaalde punten via stemming de mening van de leden worden gevraagd.

2. Vaststellen Agenda

De agenda zal ongewijzigd worden gevolgd.

3. Mededelingen

Er zijn geen mededelingen.

4. Verslag ledenvergadering van 13 maart 2013

De voorzitter stelt het verslag van de ledenvergadering per pagina zowel tekstueel als inhoudelijk ter bespreking voor. Er zijn geen op of aanmerkingen bij het verslag. Het verslag wordt ongewijzigd vastgesteld.

5. Verkiezing bestuurslid

De heer Piet van Daal heeft zijn eerste periode van drie jaar volbracht. De Werkgroep Interviews draagt de heer Van Daal voor, voor herbenoeming (wederom drie jaar). De voorzitter vraagt de vergadering om akkoord te gaan met afzien van een schriftelijke stemming en de herbenoeming met handopsteken te regelen. De aanwezige leden gaan unaniem akkoord met de manier van stemmen en met de herbenoeming. De voorzitter feliciteert de heer Van Daal.

6. Huisvesting HGOS

De voorzitter vat de historie kort samen. De gemeente Zoetermeer is een aantal jaren geleden begonnen met de ideeën ontwikkeling van het Stadsforum. HGOS deed in de beginperiode mee aan het overleg. Tijdens de rit is HGOS, vooral om financiële redenen, uit dat overleg gestapt en op de commerciële markt naar een ander pand gaan zoeken. De voorzitter zegt dat hij, bij zijn aantreden, richting de gemeente en andere partijen heeft aangegeven dat HGOS graag wil samenwerken, maar wel met behoud van onze eigen identiteit. Er is met de gemeente over diverse andere vestigingslocaties gesproken. De gemeente heeft recent de ontwikkeling van het Stadsforum opgeschort tot na de verkiezingen in 2014. Daarna komt er een nieuw voorstel voor huisvesting van meerdere culturele instellingen in Zoetermeer. HGOS kan dus voorlopig in 't Oude Huis blijven zitten, tenzij wij zelf anders beslissen. Het AB concludeert dat we in 't Oude Huis blijven zitten, maar wel blijven rondkijken. Een andere locatie moet:

- in of rond de Dorpsstraat zijn;
- betaalbaar zijn;
- representatief zijn;
- voldoende ruimte bieden;
- goed toegankelijk zijn;
- veilig zijn voor collectie en archief.

De voorzitter vraagt aan de ledenvergadering om instemming met het beleid van het bestuur middels het opsteken van een groen (eens) of rood (oneens) briefje. Er worden alleen groene briefjes opgestoken.

Op de vraag van de heer Oskam of we geen deadline moeten stellen aan onze besluitvorming, antwoordt de voorzitter dat we met een goede opknopbeurt en het eventueel bouwen van een lift nog jaren in 't Oude Huis kunnen blijven zitten.

Vervolgens vertelt de voorzitter dat er vanuit de markt een pand aan de Cornelis van Eerdenstraat is aangeboden. Het bestuur was van mening dat het te groot, te duur qua huur, te duur qua exploitatie en niet representatief genoeg was. Tevens zou het nog geruime tijd kunnen duren voordat het pand ter beschikking zou komen. De vergadering geeft via het opsteken van alleen groene briefjes aan het eens te zijn met het beleid van het AB.

De heer Grootveld vraagt waarom er gekozen wordt voor de Dorpsstraat als locatie. De voorzitter antwoordt dat dit vooral een emotionele binding is.

De voorzitter geeft aan buiten de agenda om een aantal zaken aan de vergadering voor te leggen, met de vraag of zij in kan stemmen met het gevoerde beleid.

a. Stadshart

De eigenaresse van de winkels in het Stadshart wil bij een grootschalige renovatie de arcades doen verdwijnen (meer m2). Het bestuur heeft een brief aan de gemeente geschreven met de strekking, het niet eens te zijn met dit beleid. Bij de planning van het Stadshart is voor een duidelijke filosofie gekozen. Onderdeel daarvan was de mogelijke droogloop of schaduwloop door het hele centrum. Het bestuur is van mening dat Zoetermeer als jonge stad de moeite waard is om dit soort uitgangspunten in haar stedenbouw en architectuur te bewaren. De vergadering geeft middels groene briefjes aan het hiermee in grote getale eens te zijn. Een deel is van mening dat het Stadshart niet tot ons erfgoed kan worden gerekend.

b. Nicolaasschool

Het gebouw zal binnen afzienbare tijd worden gesloopt. HGOS heeft zowel via de formele weg (bezwaarschriften) als de informele weg (gesprekken met wethouders en raadsleden) haar standpunt duidelijk gemaakt. HGOS blijft tegen de sloop van dit gebouw, maar ziet geen mogelijkheden meer om hier iets tegen te doen. Het AB legt zich met tegenzin neer bij het besluit van de gemeente. Het bestuur en de betrokken werkgroepen hebben hier wel van geleerd dat er in een heel vroeg stadium moet worden gereageerd op plannen om daadwerkelijk iets te kunnen bereiken.

De voorzitter vraagt instemming voor het door het bestuur gevoerde beleid.

Uit de stemming komt 40% voor en 60% tegen het gevoerde beleid. De heer Oskam doet de suggestie heel veel handtekeningen te verzamelen tegen de sloop en deze aan te bieden aan de gemeenteraad.

c. Culturele As

Het bestuur heeft een brief gestuurd aan de gemeenteraad inzake de uitvoering van de Culturele As. De essentie van de brief is, dat HGOS voor het handhaven van de huidige situatie rond de Dobbe is. De vergadering geeft via het unaniem opsteken van groene briefjes aan het eens te zijn met het verzet van HGOS tegen de Culturele As zoals die nu door de gemeente wordt voorgesteld.

7. Voortgang gedachtevorming toekomst HGOS

De voorzitter geeft aan dat hij de visie van het huidige bestuur wil delen met de vergadering. Het gaat niet om besluitvorming maar om de vraag of het bestuur op de ingeslagen weg door mag gaan.

Uitgangspunt is om zoveel mogelijk aan te sluiten bij de huidige praktijk. De door het vorige bestuur voorgestelde en door de ledenvergadering vastgestelde drie kolommenstructuur willen wij daarom niet doorvoeren.

De belangrijkste uitgangspunten van de gedachtegang zijn als volgt.

Uitgangspunt is een platte organisatie met zoveel mogelijk informatie uitwisseling tussen bestuur, werkgroepen en commissies. Bestuur van vijf leden, verantwoordelijk voor de dagelijkse gang van zaken, aansturing en officiële contacten naar buiten. Genootschapsraad waarin van iedere werkgroep en commissie verplicht een vertegenwoordiger zit (plaatsvervangers bij verhindering). Maandelijks overleg met bestuur. Bestuur legt zaken voor, commissies en werkgroepen komen met voorstellen, samenwerking wordt bevorderd. Leden met een specifieke taak (IT, Inkoop, Ledenadministratie e.d.) overleggen rechtstreeks met bestuur. Er komt een centrale agenda, waarop alles hetgeen binnen het Genootschap wordt gepland, vergaderingen, publicatiedata, inleverdata, evenementen, activiteiten, enz. komt te staan.

De voorzitter vraagt of het bestuur verder mag gaan op deze weg? Uit de vergadering komt vele malen groen, meerdere keren rood en redelijk wat onthoudingen. Aangevoerd wordt dat het merendeel van hetgeen gezegd is reeds vast ligt in de statuten. Afgesproken wordt dat er in de volgende ledenvergadering, na verder intern overleg, ook met werkgroepen en commissies, op dit onderwerp wordt teruggekomen.

8. Viering 65 jarig bestaan HGOS

De voorzitter vraagt aan de vergadering wat te doen bij het 65 jarig bestaan. Er is nog maar vijf jaar geleden veel aandacht besteed aan het 60 jarig bestaan.

Jubileumboek: neen; speciale uitgave 't Seghen Waert: neen; speciale aandacht in 't Seghen Waert: ja; receptie: ja; berichten in de pers (ledenwerving): ja.

Conclusie is om de viering van het 65 jarig bestaan klein te houden. HGOS kan beter inzetten op grootse viering van het 75 jarig bestaan.

9 Rondvraag

Vanuit de zaal wordt gevraagd hoe het zit met het onderhoud van de tuin. De heer Frankhuizen (penningmeester) geeft aan dat het onderhoud terug is gegaan naar de gemeente.

10. Sluiting

De voorzitter sluit de vergadering.

Activiteiten

Voor alle activiteiten kunt u zich opgeven bij mevrouw F. Brandhorst, telefoon 079-3517047. De activiteiten treft u ook aan op www.oudsoetermeer.nl

Maandag 17 maart 2014

Lezing: "Onderwijs vanaf de vijftiger jaren".

Locatie: 't Centrum', Frans Halsstraat 1. Aanvang 20.00 uur.

Kosten Euro 5,- , voor leden Euro 3,-. Reserveren is noodzakelijk.

Woensdag 25 maart 2013

Ledenvergadering.

Locatie: 't Centrum, Frans Halsstraat 1. Aanvang 20.00 uur.

Dinsdag 15 april 2014

Excursie naar Plein1813, Den Haag.

Vertrek: halte Voorweg Laag, 10.00 uur.

Kosten afhankelijk van eventuele gids. Bij uw aanmelding wordt de exacte tijd en prijs opgegeven.

Woensdag 14 mei 2014

Excursie naar het Tollenshuis in Rijswijk.

In Rijswijk wordt het dichtershuis van Tollens bezocht, daarna nog een korte wandeling door het oude centrum van Rijswijk.

Vertrek: Dorpsstraat 7, 10.00 uur. Op eigen gelegenheid of met een groep op de fiets naar Rijswijk.

Kosten afhankelijk van een eventuele gids. Bij uw aanmelding wordt de exacte tijd en prijs opgegeven.

Nieuwe leden

We heten de volgende nieuwe leden van harte welkom:

P. Boerdijk, Zoetermeer
R. de Bruine, Zoetermeer
C.P.M. van Dongen, Zoetermeer
J.G.C. van Dongen, Zoetermeer
H. van der Hoek, Zoetermeer
J.F.M. Kamphuis, Zoetermeer
M.A. van Mil, Zoetermeer
S.M.J. van Mil-Le Rütte, Zoetermeer
G.J. Pater, Zoetermeer
K. Pelle, Benthuizen
E.A. Verschoor, Zoetermeer

Aanmelden als lid kan via onze website www.oudsoetermeer.nl of per post via Dorpsstraat 7, 2712 AB Zoetermeer. Vermeld uw naam, adres en geboortedatum en of u zich opgeeft als lid, jeugdlid (tot 18 jaar) of gezinslid (tweede op hetzelfde adres).

Opsporing verzocht

In mijn herinnering kan ik mij een film van Brinkers nog behoorlijk scherp voor de geest halen.

Jaren geleden is deze film gedraaid op de BeRoMiTo hetgeen betekende Berkel en Rodenrijs Middenstand Tentoonstelling. Dit moet geweest zijn in de jaren 1965/1968. Op de tentoonstelling stond ook mijn buurman Bruggeman met zijn kampeertenten. Daar ben ik heel veel geweest, ook als verkoper. Op het terrein had Brinkers een grote tent als bioscoop ingericht. Hier werd een aantal keren per dag de film gedraaid van Brinkers met prachtige beelden van de Dorpsstraat met rijdende tankauto's in een toen nog gave Dorpsstraat met de oude Zelandia en het Gemeentehuis. Ook mooie beelden van in de fabriek. Ik kan me nog scherp herinneren dat het een 16 mm film was in kleur met apart de geluidsband. De lengte van de film was 15 tot 20 minuten. Ik ben er regelmatig op uit geweest om te proberen deze film te bemachtigen. Tot op vandaag is dat nog niet gelukt. Het HGOS heeft reeds enkele films van Brinkers. Echter deze prachtige film met een uitgebreid beeld van de Dorpsstraat missen we nog. Wie kan helpen? Mail naar info@oudsoetermeer.nl.

Aat Hoogland

Haags industrieel erfgoed

Bij het 20-jarig bestaan van de Stichting Haags Industrieel Erfgoed (SHIE) is een boek verschenen dat handelt over herbestemming van industriële monumenten. Zo worden de panden van meubel- en vliegtuigfabriek Pander, pletterij Van Enthoven, Laurens sigarettenfabriek, de HTM-remise en busgarage, Ypenburg en boekbinderij en fabriek Van Rijmenam beschreven. Aangezien SHIE zich ook met het industrieel erfgoed in de regio bezig houdt staan er enkele niet Haagse artikelen in: het Neher Laboratorium in Leidschendam en de Watertoren van Rijswijk. Verrassend is een stuk over een van de mooiste monumenten van Zoetermeer: de watertoren. Auteur Botine Koopmans schetst haar geschiedenis, leegstand en de komende restauratie en hergebruik. Verlucht met prachtige foto's.

Nieuw in Oud. 20 jaar herbestemming Haags industrieel erfgoed. K. Havelaar ed. Den Haag, SHIE en Eindeloos Uitgevers 2013. 176 pp. ISBN 978-90-78824-00-8.

Prijs: Euro 30,=. www.shie.nl .

WWW.PUBLICATIESOUDSOETERMEER.NL

Historisch Genootschap
Oud Soetermeer

[Home](#) | [Privacy](#) | [Disclaimer](#)

[HOME](#) [PUBLICATIES](#) [BESTELLEN](#) [OVER ONS](#) [CONTACT](#) [MANDJE](#)

Proeven van Zoetermeerse Zuivel

Zoetermeer was nog niet zo lang geleden vooral bekend vanwege haar zuivel. Meer dan 40 boterboeren brachten boter, kaas en eieren langs de deuren in de wijde omgeving. Grossiers als Noordam en de 'blauwe' en 'groene' Van der Spekken leverden aan hun detailhandelaren en instellingen. Brinkers en Nutricia waren landelijk en daarbuiten bekend om hun specialiteite...

Auteur: : Jan van derVelde e.a.
Verschenen in: : 2010
Omvang: : 48 pp. Illustraties deels in kleur
Prijs: : € 3.00

[LEES VERDER](#) [BESTELLEN](#)

1 2 3

NIEUWS

200 jaar boerderij Het Buitenbeest verschenen

Ter gelegenheid van Open Monumentendag verschenen dit boekje van 32 pagina's over... [Lees meer](#)

Publicatiesoudsoetermeer.nl online

Publicatiesoudsoetermeer.nl is een onderdeel van de historische vereniging van Z... [Lees meer](#)

LAATSTE PUBLICATIES

200 jaar boerderij Het Buitenbeest

Aan de Voorweg 93 staat een prachtige boerenhoeve, waar nog steeds de varkens het erf omwroeten, de kippen rondscharrelen en de pauwen hun veren laten zien. Hij is omringd door de oude Voorweg en de hoge flats van de wijk Meerzicht. [Lees verder >](#)

PUBLICATIE ZOEKEN

Specifieke publicatie zoeken:

Titel:

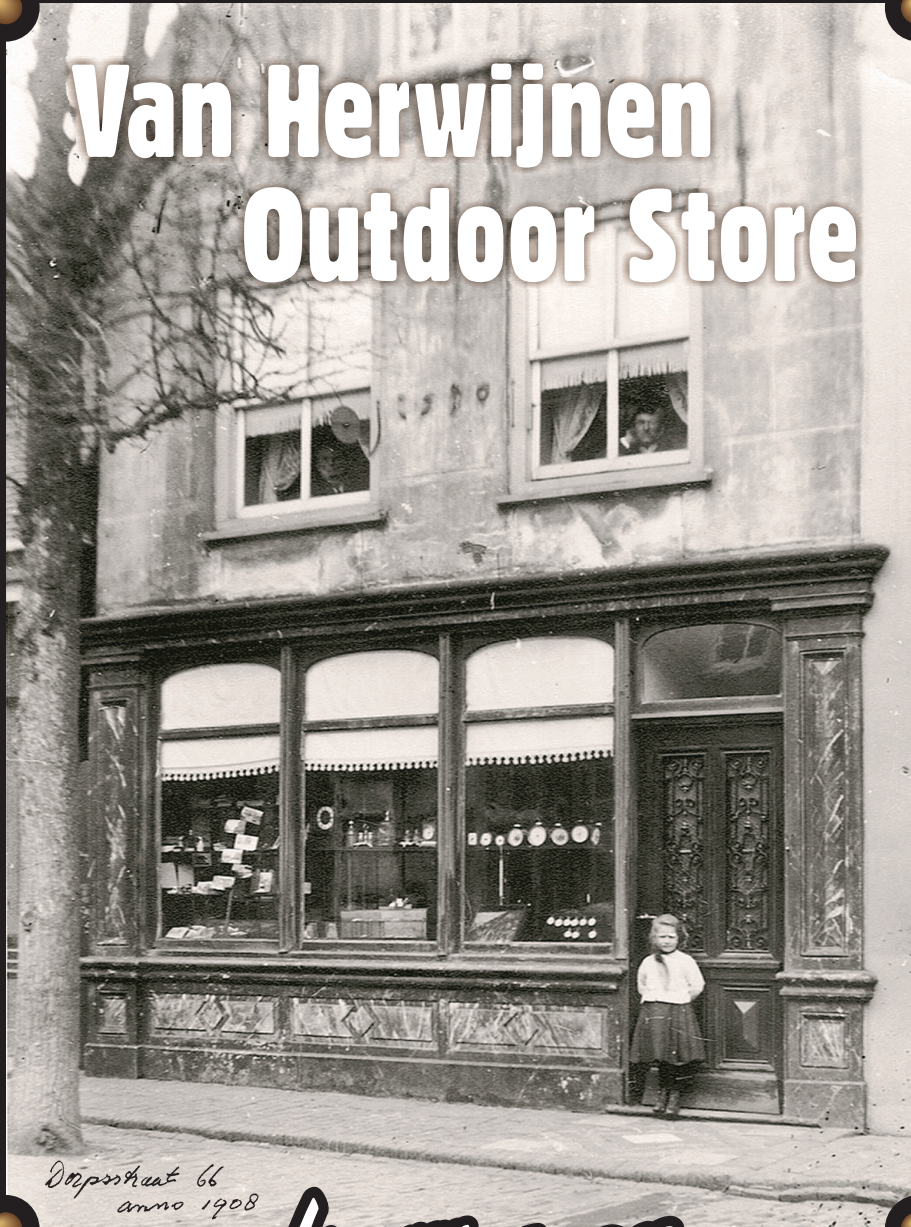
Auteur:

Periode: Tot:

Term:

[ZOEKEN](#)

Van Herwijnen Outdoor Store

*Dorpsstraat 66
anno 1908*

vrijtijdskleding
wandelschoenen
bergschoenen
tenten

van
Herwijnen

dartsport
schietsport
campingaz dealer
kampeerartikelen

Dorpsstraat 66 - Zoetermeer - Telefoon (079) 316 35 51 - www.herwijnenzoetermeer.nl